

Πατριωτισμός ή Εθνικισμός.

Γράφει ο **Ανδρέας Σταλίδης**.

Δημοσιεύθηκε στην [Εστία](#), 6 Μαρτίου 2018.

Η Ελλάς
ευγνωμονούσα είναι πίνακας του Έλληνα ζωγράφου Θεόδωρου Βρυζάκη, που φιλοτεχνήθηκε το

έτος 1858.

«Πατριωτισμός ή εθνικισμός» ήταν το θέμα μίας [εκδήλωσης](#) την περασμένη εβδομάδα που διοργάνωσε το Ποτάμι. Η παρανόηση των εννοιών είναι έκδηλη από την ανάγνωση του τίτλου. Ας τις ξεκαθαρίσουμε.

Ο πατριωτισμός είναι συναίσθημα. Είναι αγάπη για την πατρίδα. Παρομοιάζεται με αυτό που νιώθει κανείς όταν ευχαριστιέται τις ολιγοήμερες διακοπές του σε έναν ξένο τόπο και θέλει να πείσει τους φίλους του να κάνουν το ίδιο. Η μόνιμη (αντί προσωρινής) και η γενικευμένη (αντί ατομικής) σχέση με τον τόπο με τον τόπο, δηλαδή προγόνων και απογόνων ταυτόχρονα ευθυγραμμίζουν τον συναίσθημα αυτό σε σχέση με την πατρίδα αντί για ένα τυχαίο

Κατά τη δόκιμη έννοιά του **εθνικισμός είναι μία ιστορική φάση της διαδικασίας συγκρότησης ευρωπαϊκών εθνών-κρατών κατά την περίοδο 18-20ου αιώνα:** επιδίωξη ένωσης όλων των ομοεθνών σε μία πολιτική οντότητα. Πώς μπορεί λοιπόν να συγκριθεί ένα συναίσθημα με μία ιστορική περίοδο; Με την εξαίρεση της Αλβανίας και των Σκοπίων, αποτελεί παρωχημένο παρελθόν στην Ευρώπη.

Η σύγκριση είναι εφικτή σήμερα μόνο ως απόρροια γνωστικής γύμνιας. Με την προϋπόθεση μίας αδόκιμης δαιμονοποιημένης έννοιας του εθνικισμού ως **λέξη – λάστιχο και όχημα ύβρεων κατά διαφωνούντων**. Δυσθεώρητο δε, το εύρος εφαρμογής της: από την χρήση ελληνικής σημαίας σε μία παρέλαση, μέχρι την υιοθέτηση της εθνικής γραμμής του 1992 περί του όρου Μακεδονία, μολονότι εκφτάστηκε ρητά από το 95% του πολιτικού φάσματος.

Όποιος μπερδεύει αυτές τις τρεις έννοιες, παραπέμπεται στην ανάγνωση, εκτός αν παραδέχεται ότι επιχειρεί συκοφάντηση του «Πατριωτισμού». Ο ώριμος πολιτικά άνθρωπος δεν αμφισβητεί τον πατριωτισμό κάποιου με τον οποίον διαφωνεί σε ένα ζήτημα. Δεν θα είχε κανένα νόημα άλλωστε.

Οι διαφωνίες άπτονται απλώς διαφορετικών [προτεραιοτήτων](#), π.χ. άλλοι θεωρούν ότι ελληνική υπογραφή σε όρο «Μακεδονία» είναι οριστική και αμετάκλητη παραχώρηση τμήματος της Ιστορίας μας, άρα αυτή η φαινομενικά «αδιάλλακτη» στάση εξυπηρετεί το εθνικό συμφέρον εις το διηνεκές, ενώ άλλοι θεωρούν ότι προέχει η καλή γειτνίαση για τα συμφέροντα της Ελλάδας την παρούσα χρονική στιγμή. Οι εκατέρωθεν ύβρεις ως «εθνικιστές» ή «προδότες» είναι άσκοπες.

Κατ' εμέ, η ιεράρχηση προτεραιοτήτων είναι η εξής. Πρώτα η φυσική υπόσταση του συλλογικού υποκειμένου, αυτού με το οποίο σχετίζεται ο πατριωτισμός. Μετά η ταυτότητα του υποκειμένου. Και τρίτη η οικονομική ευρωστία ή γενικότερα η καλή λειτουργία των συνθηκών βίου του υποκειμένου. Γι' αυτό και συντάσσαι με την πρώτη άποψη.

Είναι πράγματι πατριωτικό να πληρώνει κανείς τους φόρους του ή να είναι συνεπής ως δημόσιος υπάλληλος. Υπάρχουν ορισμένοι πατριδοκάπηλοι που δεν επιτελούν αυτό το χρέος. Υπάρχουν και άλλοι που δεν δηλώνουν πατριώτες και παρομοίως δεν το επιτελούν. Είναι λιγότερο υπόλογοι αυτοί;

Η πρώτη φροντίδα λοιπόν αφορά σε ζητήματα όπως δημογραφικό και μεταναστευτικό. Ζούμε ποσοτικά αλλά και ποιοτικά την μεγαλύτερη έξοδο των τελευταίων δεκαετιών. Η δεύτερη φροντίδα αφορά στα στοιχεία συλλογικής ιδιοπροσωπείας και η τρίτη στην οικονομία.

Εάν κάποιος, ως «εθνομηδενιστής», προκρίνει την καλή γειτονία, αλλά ταυτόχρονα: υποστηρίζει [σχέδια διάλυσης της Κύπρου](#), υβρίζει την Εκκλησιαστική παράδοση, εξωραΐζει την Οθωμανική

αυτοκρατορία, αρνείται την γενοκτονία των Ποντίων κοκ, το πολύ να παραπέμπει στον «πατριωτισμό» ηθικοπλαστικής συνέπειας ενός κοινωνικού συμβολαίου χωρίς άλλες αναφορές.

Φτωχός, στεγνός και ελλιπής στέρεων βάσεων για τα καθ' ημάς.

[Εστιά](#)

06.03.2018